

PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
W LUBLINIE

20-074 Lublin, ul. Spokojna 9a
Tel. (0-81) 532-35-31, 743-77-30, 532-54-48, Tel/Fax (0-81) 532-08-26
E-mail: lublin@uokik.gov.pl

Lublin, dnia 28 marca 2002 roku

RLU – 57S – 22/698/01/EW

Decyzja RLU Nr 4/02

Na podstawie art. 104 k.p.a. i art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2000 r. Nr 122 poz. 1319 ze zm.) po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego na wniosek Przedsiębiorstwa Produkcyjno – Handlowo – Usługowego J. Piłat z Tarnobrodzkiego, przeciwko Lubelskiej Regionalnej Kasie Chorych w Lublinie , w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie stwierdza się stosowania przez Lubelską Regionalną Kasę Chorych praktyki monopolistycznej ograniczającej konkurencję określonej w art. 8 ust. 1 i 2 pkt 5 ustawy o ochronie (...) , a polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku w zakresie ustalania kryteriów konkursu na udzielanie świadczeń zdrowotnych w Lubelskiej Regionalnej Kasie Chorych w zakresie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne , środki pomocnicze i lecznicze środki techniczne na 2002 r. .

Uzasadnienie

Do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatura w Lublinie wpłynął wniosek PPHU J. Piłat z Tarnobrodzkiego, zwany dalej „ Piłat” o wszczęcie postępowania antymonopolowego przeciwko Lubelskiej Regionalnej Kasie Chorych w Lublinie , zwanej dalej LRKCH lub Kasą . Wnioskodawca zarzucił LRKCH , że wykorzystując swoją pozycję monopolisty na rynku ustaliła warunki konkursu na udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i lecznicze środki techniczne w 2002 r. ograniczające dostęp do rynku przedsiębiorcom , przez co ograniczona została konkurencja na tym rynku .

W szczególności dotyczy to :

- wyłączenia z przedmiotu konkursu na 2002 r. sprzętu stomijnego ,
- ustalenia wymagań odnośnie stażu pracy przy wydawaniu środków pomocniczych (pieluchomajtek , pieluch anatomicznych) i sprzętu urologicznego ,

- ustalenie wymagań odnośnie wykształcenia,
- wymagań , aby przymierzalnia w lokalu wydającym środki pomocnicze była odpowiednio oświetlona , miała zamknięcie i wyposażona była w lustro , krzesło i wieszak ,
- kryteriów oceny członków komisji . Zdaniem wnioskodawcy są one antykonkurencyjne , gdyż z tabeli konkursu można otrzymać maksymalnie 100 punktów , a każdy z członków komisji dysponuje aż 400 punktami w głosowaniu tajnym .

Dodatkowo w trakcie prowadzonego postępowania antymonopolowego wnioskodawca podniósł fakt rozwiązania z nim przez LRKCH umowy na świadczenie usług w 2002 r. , którą wygrał w konkursie .

Po przeanalizowaniu złożonego wniosku działając na podstawie imiennego upoważnienia dla Dyrektora tej Delegatury nr DPR – 033/100/2002 w imieniu Prezesa UOK i K postanowieniem z dnia 09.11.2001 r. zostało wszczęła postępowanie antymonopolowe w niniejszej sprawie, zarzucające LRKCH stosowanie praktyki monopolistycznej ograniczającej konkurencję, a polegającej na wykorzystaniu pozycji dominującej na rynku w zakresie ustalenia kryteriów konkursu na udzielanie świadczeń zdrowotnych w 2002 r. dla ubezpieczonych w LRKCH w zakresie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne , środki pomocnicze i lecznicze środki techniczne, co mogło stanowić naruszenie art. 8 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2000 r. Nr 122 poz. 1319 ze zm.) .

Ustosunkowując się do przedstawionych w postanowieniu o wszczęciu postępowania antymonopolowego zarzutów LRKCH wyjaśniła , co następuje :

1. konkurs ofert na zaopatrzenie ubezpieczonych w przedmioty ortopedyczne , środki pomocnicze i lecznicze środki techniczne na rok 2002 został ogłoszony na podstawie art. 54 ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28 poz. 153 ze zm.) i Rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 27 listopada 1998 r. (Dz. U. Nr 148 poz. 978 ze zm.) w sprawie konkursu ofert na zawieranie przez Kasy Chorych umów o udzielanie świadczeń zdrowotnych . Wymienione akty prawne zobowiązują Kasę Chorych do określenia warunków i zasad udzielania świadczeń nie precyzując bliżej co należy przez to rozumieć . Dlatego też przyjmuje się powszechnie , że minimalne warunki i zasady udzielania świadczeń nie mogą być sprzeczne , ani niższe jakościowo od norm określonych przez obowiązujące przepisy prawa . Ustawodawca nie zabronił jednak Kasom Chorych podwyższania tego minimum w granicach możliwych do spełnienia z tego powodu , że świadczenia z ustawy są finansowane ze składek członkowskich , a Kasy zawierają umowy w celu zagwarantowania swoim członkom świadczeń zdrowotnych .
2. odnośnie zarzutu wnioskodawcy dotyczącego kryteriów i limitów konkursu , to zostały one zmienione w dniu rozpoczęcia części jawnej konkursu ofert , o czym zostali pisemnie poinformowani wszyscy oferenci (w tym i PPHU P.) . Zmiana limitów jest niezależna od Kasy Chorych ponieważ ustalone są one przez Ministra Zdrowia , natomiast zmiana w zakresie punktacji miała charakter porządkowy z zachowaniem dotychczasowych warunków tj. , że dokonują jej członkowie komisji konkursowej i są one tajne dla oferentów na czas postępowania konkursowego , a po jego zakończeniu są dostępne na warunkach przewidzianych w art. 54 ust. 3 ustawy z dnia 20.07.2001 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 88 poz. 961) ,
3. odnośnie zarzutu wymagań dotyczących warunków lokalowych ,to nie odbiegają one od warunków stawianych oferentom w latach poprzednich , a które obecnie są częściowo uregulowane w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 21.09.2001 r. w sprawie obrotu detalicznego środkami farmaceutycznymi i materiałami medycznymi poza aptekami (Dz. U. Nr 116 poz. 1249) . Ta część warunków lokalowych , która nie jest uregulowana

przepisami prawa została określona na podstawie norm dających się wyprowadzić z przepisów o wymaganiach technicznych i budowlanych stawianych zakładom opieki zdrowotnej . Sporna przymierzalnia ma zastosowanie do oferentów zamierzających zaopatrywać ubezpieczonych w protezy piersi , peruki , a także inne przedmioty , których przydzielanie z racji parametrów fizycznych i stałego związania z osobą używającą tego przedmiotu wymaga zachowania minimum szacunku dla tej osoby. Natomiast jest oczywiste , że wymagania te nie mogą i nie dotyczą przedmiotów fabrycznie zapakowanych ,

4. odnośnie zarzutu określenia stażu pracy , to należy stwierdzić , że nie dotyczy on stażu pracy u konkretnego oferenta składającego ofertę na świadczenie usług lecz stażu pracy w obojętnej dla LRKCH firmie zajmującej się zawodowo obrotem w dziedzinie będącej przedmiotem konkursu . Wymóg ten leży w interesie ubezpieczonych , gdyż powinni być oni obsługiwani przez osoby kompetentne , mające odpowiednie przygotowanie fachowe i znajomość przedmiotów , w które zaopatrują ubezpieczonych .

Dodatkowo LRKCH poinformowała , że szczegółowe warunki konkursu ofert na udzielanie świadczeń zdrowotnych w 2002 r. były konsultowane i uzgadniane z Lubelskim Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych – Sejmik Wojewódzki w Lublinie zrzeszającym 40 organizacji osób niepełnosprawnych działających na terenie województwa lubelskiego .

W trakcie prowadzonego postępowania antymonopolowego Prezes UOK i K ustalił , co następuje :

I. Lubelska Regionalna Kasa Chorych w Lublinie ogłaszając konkurs , o którym mowa we wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego , na świadczenie usług w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej na 2002 r. określiła warunki tego konkursu w :

1. szczegółowych warunkach konkursu ofert poprzedzającego zawieranie umów o udzielanie świadczeń zdrowotnych dla osób ubezpieczonych w LRKCH na rok 2002 ,
2. szczegółowych warunkach konkursu ofert oraz szczegółowych materiałach informacyjnych o przedmiocie konkursu ofert na zawieranie umów o udzielanie świadczeń zdrowotnych dla osób ubezpieczonych w LRKCH na rok 2002 r. w zakresie: zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne , środki pomocnicze i lecznicze środki techniczne .

II. Zakwestionowane przez wnioskodawcę warunki konkursu na 2002 r. zawarte są w dziale IV pkt 2 d i e oraz pkt 3 d szczegółowych warunków konkursu ofert oraz szczegółowych materiałów informacyjnych o przedmiocie konkursu ofert na zawieranie umów o udzielanie świadczeń zdrowotnych dla osób ubezpieczonych w LRKCH na rok 2002 w zakresie : zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne , środki pomocnicze i lecznicze środki techniczne .

Zastrzeżenia wnioskodawcy dotyczą w szczególności kwalifikacji i uprawnień osób udzielających świadczeń zdrowotnych w zakresie wymagań posiadania rocznego stażu pracy z zakresu zaopatrzenia ortopedycznego , oprócz kwalifikacji przewidzianych przepisami szczegółowymi , rocznego stażu pracy w zakresie środków pomocniczych , oprócz stażu pracy przewidzianego przez Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej , obowiązku posiadania lokalu wyposażonego w oświetloną przymierzalnię z możliwością zamknięcia , wyposażoną w duże lustro , krzesło i wieszak , a także w dziale IX warunków , o których mowa wyżej dotyczącego kryteriów ocen komisji odnośnie wartości punktowej za spełnienie wymagań ofertowych w porównaniu do ilości punktów jakimi dysponują członkowie komisji konkursowej oceniający subiektywnie poszczególnych oferentów .

III. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10.10.2001 r. w sprawie szczegółowego wykazu przedmiotów ortopedycznych , środków pomocniczych i leczniczych środków technicznych , wysokości udziału własnego ubezpieczonego w cenie ich nabycia , podstawowych kryteriów ich przyznawania , okresów użytkowania , a także przedmiotów ortopedycznych podlegających naprawie (Dz. U. Nr 121 poz. 1314) zawiera wykaz przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych . Wykaz przedmiotów pomocniczych obejmuje przedmioty od soczewek , aparatów słuchowych , cewników , worków , pieluchomajtek i pieluch anatomicznych , po peruki i protezy piersi .

Natomiast Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21.09.2001 r. w sprawie obrotu detalicznego środkami farmaceutycznymi i materiałami medycznymi (Dz. U. z dnia 21.10.2001 r.) określa wymagania jakie muszą spełniać osoby i punkty dokonujące obrotu materiałami medycznymi i środkami farmaceutycznymi . Paragraf 2 określa wymagania lokalowe , a par. 7 określa wymagania jakie musi spełniać osoba prowadząca taki punkt .

IV. W trakcie trwania postępowania antymonopolowego pracownicy Delegatury UOK i K w Lublinie przeprowadzili kontrolę w Lubelskiej Regionalnej Kasie Chorych , której celem było:

- postępowanie konkursowe przeprowadzone w 2000 r. w zakresie świadczenia usług na sprzęt stomijny w roku 2001 ,
- postępowanie konkursowe przeprowadzone w 2001 r. w zakresie świadczenia usług zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne ,
- postępowanie konkursowe w zakresie zaopatrzenia w środki pomocnicze i lecznicze środki techniczne na 2002 r.

Wynikiem przeprowadzonej kontroli jest protokół znajdujący się w aktach niniejszej sprawy . Podczas kontroli stwierdzono :

1. w zakresie postępowania konkursowego na sprzęt stomijny na 2001 r. ustalono , że oferty konkursowe były składane do dnia 28 .09.2000 r. i do konkursu przystąpiło dwóch oferentów –Bristol – Myers Spuibb z Warszawy. i Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Medicus z Lublina. Oferta oferenta z Warszawy została odrzucona , gdyż nie posiadał on statusu Niepublicznego ZOZ . Umowa została podpisana z NZOZ Medicus w dniu 19.12.2000r. na okres od 01.01.2001 r. do 31.12.2002 r. O przyjęciu tej oferty i jej podpisaniu przez LRKCH zdecydowała jej kompleksowość i zgodność ze szczegółowymi warunkami konkursu ,
2. w zakresie postępowania konkursowego w zakresie świadczenia usług zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne na 2002 r. ustalono , że oferty składane były do dnia 28.09.2002 r. . Do postępowania konkursowego przystąpiło 9 oferentów . W wyniku konkursu 4 oferty zostały oddalone z powodu nie spełnienia wymogu posiadania 4 punktów udzielających świadczeń zdrowotnych w miejscowościach będących siedzibami oddziałów Kasy . Umowy podpisano z pięcioma oferentami tj. NZOZ Medicus w Lublinie , NZOZ Piłat – Tarnogród, NZOZ MUSI w Lublinie, Samodzielny Publiczny Zakład Zaopatrzenia Ortopedycznego w Lublinie i Siecią Salonów Ortopedycznych „ Medard ” NZOZ sp. z o.o w Warszawie Ze wszystkimi oferentami podpisano umowy na tych samych warunkach ,
3. w zakresie postępowania konkursowego w zakresie zaopatrzenia w środki pomocnicze i lecznicze środki techniczne na 2002 r. ustalono , że oferty konkursowe były składane do dnia 28.09.2001 r. . Do konkursu przystąpiło 8 oferentów w zakresie zaopatrzenia w środki pomocnicze . W zakresie zaopatrzenia w lecznicze środki techniczne nie wpłynęła żadna oferta . Do konkursu zakwalifikowano 5 oferentów , 3 odrzucono . Odrzucono

oferty : PPHU Piłat , NZOZ MUSI i POFAM . Jednego oferenta nie dopuszczono z przyczyn formalno prawnych , a dwóch w tym PPHU Piłat z powodu braku wymaganego stażu pracy pracowników wykazanych w ofercie do udzielania świadczeń zdrowotnych w zakresie pieluchomajtek i pieluch anatomicznych . Podpisano na 2002 r. umowy z 5 świadczeniodawcami tj. NZOZ ROKO Szczecin , NZOZ Medicus Lublin , Wojewódzką Przychodnią Zaopatrzenia Ortopedycznego i Środków Pomocniczych Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lublinie , SCA HYGIENE PRODUCTS sp. z o.o. z Warszawy i Szpital Specjalistyczny MATOPAT NZOZ z Torunia. U wszystkich świadczeniodawców , z którymi podpisano umowę osoby zgłoszone do konkursu w zakresie świadczenia usług , spełniały wymagania rocznego stażu pracy ,

4. w zakresie postępowania konkursowego w zaopatrzenie w środki pomocnicze pozostałe tj. materace i poduszki przeciwodleżynowe do konkursu przystąpiło 7 oferentów z czego 6 ofert odrzucono w tym ofertę PPHU Piłat ze względu na nieposiadanie 4 specjalistycznych sklepów medycznych posiadających pozytywną opinię nadzoru farmaceutycznego ,
5. ustalono , że były następujące zasady punktacji komisji konkursowej w zakresie zaopatrzenia w środki pomocnicze w 2002 r. . Komisja konkursowa kierowała się następującymi kryteriami oceny :
 - gwarancją ciągłości udzielania świadczeń ,
 - zapewnieniem odpowiedniej jakości świadczeń (warunki lokalowe , wyposażenie w sprzęt medyczny , kwalifikacje i doświadczenie zawodowe osób udzielających świadczeń, kompleksowość i dostępność oferty) . Maksymalna liczba punktów , którą mógł uzyskać oferent wynosiła 500 , ale poszczególne kryteria miały różną wartość : cena jednostkowa 30 pkt , kwalifikacje osób 20 pkt , zakres oferowanych świadczeń – 25 pkt , sieć dystrybucji 15 pkt, warunki lokalowe i wiarygodność oferenta 10 pkt . We wszystkich ocenach poszczególnych oferentów i kryteriów oceny , punktacje wszystkich członków komisji nie różnią się , gdyż opierają się na wspólnie przyjętym kryterium ocen .
6. ustalono następujące zasady punktacji komisji konkursowej w zakresie zaopatrzenia w pieluchy anatomiczne i pieluchomajtki :
 - przy ocenie kryteriów za ceny jednostkowe najwięcej punktów otrzymały NZOZ Medicus w Lublinie i Wojewódzka Przychodnia Zaopatrzenia Ortopedycznego w Lublinie, po 150 pkt , przy ocenie kwalifikacji wszyscy oferenci otrzymali po 100 pkt , przy ocenie zakresu świadczeń najwięcej punktów uzyskał NZOZ Medicus 75 pkt , a później WPZO i ŚP Sp ZOZ w Lublinie 62,6 pkt , przy ocenie warunków lokalowych po 50 pkt max otrzymali wszyscy oprócz WPZO i ŚP SP ZOZ , która otrzymała 25 pkt . Przy ocenie wiarygodności najwięcej punktów uzyskał NZOZ Medicus 50 pkt , a najmniej WZPO ŚP SP ZOZ i POFAM po 15 pkt . Natomiast w ogólnej punktacji najwięcej punktów otrzymał NZOZ Medicus – 486,95 i SCA HYGIENE PRODUCTS Sp. z o.o. – 419,55 .
 - w zakresie pozostałych środków medycznych umowa została podpisana tylko z NZOZ Medicus , ponieważ drugi oferent POFAM nie spełniał wymogu posiadania własnej sieci sklepów medycznych .

VI. W trakcie trwania postępowania antymonopolowego wnioskodawca poinformował Urząd o podpisaniu umowy z LRKCH , a następnie o fakcie natychmiastowego rozwiązania tej umowy przez LRKCH na skutek naruszenia przez świadczeniodawcę zapisów tej umowy .

W związku z tym Urząd poinformował wnioskodawcę , że sprawa ta ma charakter cywilny i nie będzie objęta niniejszym postępowaniem .

Reasumując ustalony stan faktyczny sprawy Prezes UOK i K zważył , co następuje:

Art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2000 r. Nr 122 poz. 1319 ze zm.) statuuje zakaz nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców . W art. 8 ust. 2 określono natomiast na czym polega w szczególności nadużywanie pozycji dominującej i jednym z takich zachowań wymienionych w pkt 5 jest przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji .

Aby można było stwierdzić , że działania danego przedsiębiorcy wyczerpują znamiona tej praktyki , niezbędne jest wykazanie spełnienia przez takiego przedsiębiorcę wszystkich przesłanek określonych w/w przepisem ustawy tj. :

- posiadanie przez danego przedsiębiorcę pozycji dominującej na rynku ,
- podjęcie przez niego działań (w postaci czynności lub zaniechania)przeciwdziałających ukształtowaniu się warunków do powstania lub rozwoju konkurencji ,
- naruszenie przez tego przedsiębiorcę interesu publicznoprawnego .

Lubelska Regionalna Kasa Chorych jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i tym samym jej działania mogą być oceniane pod kątem naruszenia przepisów tej ustawy . Kasy Chorych w tym Lubelska organizują usługi o charakterze użyteczności publicznej , są osobami prawnymi .

W świetle art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji (...) przez pozycję dominującą rozumie się taką pozycję przedsiębiorcy , która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym w sprawie , przez stworzenie mu możliwości działania w swoim zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów czy konsumentów . Domniemywa się , że przedsiębiorca posiada pozycję dominującą , jeżeli jego udział w rynku przekracza 40% .

Zgodnie z praktyką organów antymonopolowych, w tym orzecznictwa , w celu wyznaczenia rynku właściwego w danej sprawie (rynku relewantnego) określona działalność gospodarcza powinna zostać poddana analizie przynajmniej z dwóch punktów widzenia : geograficznego i asortymentowego (produktowego) .

Ustawa o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym wprowadza powszechne , obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne realizowane przez instytucje ubezpieczenia zdrowotnego , zwane Kasami Chorych . Przepisy tej ustawy przyznają Kasom Chorych szczególną pozycję w systemie powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego , gdyż to one wyłącznie , w warunkach przyznanego im monopolu ustawowego, gromadzą środki finansowe na ten cel, zarządzają nimi oraz zawierają umowy na udzielanie świadczeń zdrowotnych. Zatem w relacjach z podmiotami świadczącymi usługi zdrowotne Kasy Chorych posiadają przewagę kontraktową , bo od ich decyzji uzależnione jest czy i na jakich warunkach podmioty te będą świadczyły swoje usługi .

Pod względem geograficznym rynek relewantny w niniejszej sprawie obejmuje obszar działania Lubelskiej Regionalnej Kasy Chorych, czyli lokalny rynek województwa lubelskiego , gdzie ma ona ustawowe uprawnienia jako jedyna jednostka do zawierania z innymi przedsiębiorcami i finansowania umów o udzielanie świadczeń zdrowotnych na rzecz ubezpieczonych w tej Kasie . Pod względem produktowym rynek ten obejmuje uprawnienie do zawierania umów z innymi podmiotami na świadczenie przez nich usług w zakresie powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego w stosunku do osób ubezpieczonych w LRKCH .

Na tak wyznaczonym rynku LRKCH posiada pozycję monopolistyczną , gdyż nie spotyka się z żadną konkurencją w zakresie swojego działania . Pozycja monopolistyczna jaką LRKCH na tak wyznaczonym rynku jest kwalifikowaną formę pozycji dominującej , o której mowa w art. 8 ust. 1 ustawy o ochronie (...) . Dlatego też zachowania Kasy mogą być oceniane pod kątem nadużycia tej pozycji tj. naruszenia art. 8 ust. 2 pkt 5 tej ustawy . Zgodnie zatem z zapisami art. 8 w/w ustawy przedmiotem oceny Prezesa UOK i K będzie czy i jaki wpływ na rynek usług zdrowotnych oraz przedsiębiorców funkcjonujących na tym rynku mają decyzje LRKCH w Lublinie.

Samo posiadanie pozycji monopolistycznej na rynku nie jest prawem zakazane. Zakazane jest natomiast nadużywanie tej pozycji na rynku .

Zebrany w niniejszej sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do stwierdzenia , że LRKCH określając dla przedsiębiorców (przyszłych , potencjalnych świadczeniodawców) warunki konkursu w zakresie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne , środki pomocnicze i lecznicze środki techniczne naruszyła ustawę antymonopolową , a w szczególności pkt 5 ust. 2 art. 8 tej ustawy mówiący o przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania lub rozwoju konkurencji .

We wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego wnioskodawca wskazuje na wybrane warunki konkursowe obowiązujące w jednakowym zakresie wszystkich oferentów , jako zagrażające konkurencji na rynku , czyli blokujące dostęp do tego rynku przedsiębiorcom . Prezes UOK i K prowadząc postępowanie antymonopolowe i oceniając dowody zebrane w tym postępowaniu zbadał :

1. jak zostało przeprowadzone postępowanie konkursowe w zakresie świadczenia usług zaopatrywania w sprzęt stomijny na 2002 r. i czy jego przebieg nie zagroził konkurencji na tym rynku ,
2. czy wprowadzenie przez LRKCH obowiązku legitymowania się stażem pracy w zakresie zaopatrzenia ortopedycznego przez oferentów startujących do konkursu miało negatywny wpływ na konkurencję na tym rynku ,
3. czy wprowadzenie przez LRKCH obowiązku legitymowania się rocznym stażem pracy w zakresie środków pomocniczych przez oferentów startujących w konkursie miało negatywny wpływ na warunki konkurencji na tym rynku ,
4. czy wprowadzenie warunku w postaci wyposażenia lokalu w zamykaną przymierzalnię wyposażoną w lustro, krzesło i wieszak przy ubieganiu się o świadczenie usług w zakresie środków pomocniczych miało ujemny wpływ na rozwój konkurencji ,
5. czy nie zagroziła konkurencji na rynku punktacja komisji konkursowej przy ocenie poszczególnych konkurentów startujących w konkursie .

Ad. 1

Prezes UOK i K ustalił, że postępowanie konkursowe na świadczenie usług w zakresie sprzętu stomijnego przeprowadzone zostało w 2000 r. Do postępowania konkursowego przystąpiły dwie firmy : NZOZ Medicus z Lublina i Bristol Myers Squibb z Warszawy. W części jawnej konkursu oferta firmy z Warszawy została odrzucona ze względu na nieposiadanie przez nią statusu Niepublicznego ZOZ-zu . Do dalszego postępowania zakwalifikowano firmę Medicus . Z tą firmą została też podpisana umowa na świadczenie usług w zakresie objętym konkursem na okres od 01.01.2001 r. do 31.12.2002 r. O przyjęciu tej oferty zdaniem Kasy zdecydowała jej kompleksowość i zgodność ze szczegółowymi warunkami konkursu. W 2001 r. renegocjowano tylko wysokość cen na świadczenie tych

usług. Dodatkowo Kasa przedstawiła pismo Polskiego Towarzystwa Opieki nad Chorymi ze Stomią „POL – ILKO” z 15.06.2001 r., gdzie pozytywnie zaopiniowano rodzaj sprzętu i jakość usług świadczonych tym pacjentom przez NZOZ Medicus. Z zebranego zatem materiału dowodowego wynika, że wnioskodawca nie interesował się postępowaniem konkursowym na świadczenie tych usług w 2000 r., nie brał udziału w konkursie, a przepisy obowiązujące do postępowania konkursowego w 2000 r. nie zabraniały LRKCH zawierania umów na okresy dłuższy aniżeli rok. Jeżeli oferent spełniał wymagania konkursowe przewidziano możliwość renegocjowania cen w umowach dłuższych aniżeli jeden rok, tym bardziej jeżeli nie było skarg i zastrzeżeń do świadczeniodawcy w okresie pierwszego roku świadczenia przez niego tych usług. Skoro wnioskodawca nie zgłaszał zastrzeżeń do postępowania konkursowego przeprowadzonego w 2000 r. Prezes UOK i K nie ma podstaw prawnych do kwestionowania zasadności i legalności przeprowadzenia tego konkursu. Nie ma dowodów na to, że wynik i sposób przeprowadzenia tego konkursu ograniczyły konkurencję na tym rynku.

Ad. 2

Wprowadzenie przez LRKCH obowiązku legitymowania się przez oferenta rocznym stażem pracy z zakresu zaopatrzenia ortopedycznego podyktowane było dbałością o prawidłowy poziom świadczenia tych usług przez osoby mające doświadczenie w obsłudze i zasadach działania sprzętu, który ubezpieczony zamierza nabyć. Warunek ten jak ustalono nie dotyczył stażu pracy u konkretnego oferenta startującego w konkursie, lecz stażu pracy w obojętnej dla Kasy firmie zajmującej się zawodowo obrotem w dziedzinie będącej przedmiotem konkursu. Liczbę lat stażu pracy określono w oparciu o wymagania dotyczące pracowników w służbie zdrowia. Warunek ten został przez wnioskodawcę spełniony, był także spełniony przez wszystkich 9 oferentów startujących w tym konkursie. Czterech z nich, którzy nie zostali zakwalifikowani do podpisania umowy odpadło nie ze względu na niespełnienie tego warunku, ale ze względu na nieposiadanie wymaganej sieci punktów w 4 miejscowościach będących siedzibami oddziałów LRKCH. Umowę w tym zakresie podpisano z 5 świadczeniodawcami (w tym z wnioskodawcą) trudno zatem uznać, że wprowadzenie tego warunku przez Kasę do konkursu ofert na 2002 r. ograniczyło konkurencję na rynku i uniemożliwiło innym przedsiębiorcom (w tym wnioskodawcy) osiągnięcie pozytywnego wyniku postępowania konkursowego w tym zakresie.

Ad. 3

Wprowadzenie przez LRKCH wymogu legitymowania się przez oferenta rocznym stażem pracy w zakresie środków pomocniczych miało na celu zapewnienie ubezpieczonym fachowej obsługi w nabywaniu przez nich tych środków. Z wykazu załączonego do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10.10.2001 r. sprawie szczegółowego wykazu przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i leczniczych środków technicznych... (Dz. U. Nr 121 poz. 1314) wynika, że w grupie tych środków oprócz pieluch anatomicznych i pieluchomajtek znajdują się protezy, cewniki, worki do zbiórek, peruki, inhalatory itp. Rodzaj i właściwości tego sprzętu nakładają na sprzedającego (świadczeniodawcę) obowiązek wytłumaczenia ubezpieczonemu zasad jego stosowania i obsługi. Z tych to względów wprowadzono wymóg stażu pracy. Opracowując kryteria dla oferentów zamieszczone w „szczegółowych warunkach konkursu na 2002 r. ...” w tym odnośnie stażu pracy opracowano je ogólnie do całości środków pomocniczych. Natomiast, co znalazło potwierdzenie w materiałach dowodowych niniejszego postępowania część tych wymagań odnosiła się bezpośrednio do takich środków pomocniczych jak pieluchy anatomiczne, czy pieluchomajtki, gdyż pomimo, że jest to towar pakowany przez producenta wymaga on poinformowania nabywcy o dostępnych rozmiarach, dostosowania rodzaju i rozmiaru pieluch

do warunków pacjenta , który będzie z nich korzystał . Z tych względów osoba dokonująca sprzedaży powinna mieć doświadczenie w tym zakresie. Z przeprowadzonej kontroli postępowania dowodowego odnośnie konkursu w zakresie pieluch anatomicznych i pieluchomajtek wynika , że na 8 startujących oferentów pięciu wymóg ten spełniło , nie wykazało się stażem pracy tylko dwóch oferentów , w tym wnioskodawca . Nie ma również racji wnioskodawca twierdząc , że wymóg stażu pracy był nierealny do spełnienia , gdyż w roku 2001 na rynku tym był tylko jeden świadczeniodawca NZOZ Medicus . Tymczasem w roku bieżącym do postępowania konkursowego zostali dopuszczeni oferenci , którzy mogą świadczyć usługi w zakresie tego zaopatrzenia również przez apteki , i którzy byli w stanie wykazać staż pracy swoich pracowników nie tylko w swojej firmie . Z tych to względów Prezes UOK i K uznał , że nie nastąpiło ograniczenie konkurencji na rynku tych usług w 2002 r. , rynek ten jest konkurencyjny , gdyż funkcjonuje na nim 5 świadczeniodawców i ubezpieczony ma możliwość wyboru punktu zaopatrzenia w pieluchy .

Ad 4

Kolejnym zarzutem PPHU Piłat były wymogi stawiane przez LRKCH oferentom przy postępowaniu konkursowym w zakresie zaopatrzenia w środki pomocnicze , a dotyczyły one obowiązku posiadania w prowadzonych przez oferenta punktach zamykanej przymierzalni wyposażonej w lustro , krzesło i wieszak . Wymóg ten podyktowany został troską Kasy o zapewnienie ubezpieczonym możliwości swobodnego zapoznania się i przymierzenia środka , który będą musieli nabyć . Jak wskazano w pkt ad3 wykaz środków pomocniczych jest bardzo różnorodny , obejmuje szereg pozycji i w przypadku części z nich (protezy , peruki , pasy) istnieje potrzeba przymierzenia przez pacjenta w miejscu wydzielonym i osłoniętym od widoku ogólnego . Dlatego też biorąc pod uwagę możliwość zapewnienia takiej przymierzalni (nie wiążą się z tym duże nakłady finansowe i nie wymaga to spełnienia specjalistycznych wymogów) Prezes UOK i K uznał , że nie można uznać tego warunku za ograniczający konkurencję na rynku i stwarzający oferentom bariery niemożliwe do pokonania przy zastosowaniu ogólnie dostępnych środków .

Ad. 5

Ostatnim zarzutem wnioskodawcy jest sposób i zasady punktacji komisji konkursowej, czyli ocena poszczególnych oferentów w ramach przyjętego systemu , co w konsekwencji daje im lub nie, możliwość podpisania umowy na świadczenie usług dla ubezpieczonych w LRKCH. W postępowaniu antymonopolowym ustalono, że w poszczególnych rodzajach świadczeń , na które ogłaszany był konkurs stosowano podobne kryteria oceniania . Brano pod uwagę gwarancję ciągłości udzielania świadczeń , zapewnienie odpowiedniej jakości warunków lokalowych , wyposażenia w sprzęt medyczny , poziom kwalifikacji personelu obsługującego ubezpieczonych , kompleksowość – dostępność świadczeń , cenę na oferowane produkty . Sporządzone zostały na piśmie kryteria tych ocen , a następnie opracowano karty ocen punktowych , które wypełniali poszczególni członkowie komisji . Suma punktów uzyskanych przez poszczególnego oferenta , jeżeli przeszedł część ogólną postępowania konkursowego i spełniał wymagania określone przez Kasę nie miała bezpośredniego wpływu na podpisanie z nim umowy o świadczenie tych usług , chyba , że osiągnięty limit byłby niższy aniżeli 200 pkt . Miała natomiast wpływ na długość umowy podpisanej z oferentem , nie wpłynęła natomiast na wartość i ilość kontraktu . Maksymalną ilość punktów jaką można było zdobyć wynosiła 500 .

W przypadku zaopatrzenia w pieluchy punktacja przedstawiała się następująco NZOZ Medicus – 486,95 pkt , SCA Higiene Products – 419,55 pkt , Matopad Toruń – 314,60 pkt .

Z wszystkimi oferentami zakwalifikowanymi do postępowania konkursowego zostały podpisane umowy na tych samych zasadach .

Zapewniono konkurencję na tym rynku i możliwość wyboru przez ubezpieczonego świadczeniodawcy .

Nie można zatem czynić zarzutu LRKCH , że opracowany system ocen wpłynął niekorzystnie na postępowanie konkursowe , ograniczył przedsiębiorcom możliwość świadczenia usług .

Nie sprawdziły się zarzuty wnioskodawcy o stosowanie przez LRKCH praktyk ograniczających konkurencję , poprzez stworzenie takich wymogów konkursowych , które przeciwdziałały by ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji na tym rynku .

We wszystkich rodzajach świadczeń zapewniono konsumentowi – ubezpieczonemu możliwość wyboru świadczeniodawcy .

W trakcie prowadzonego postępowania antymonopolowego wnioskodawca złożył do Prezesa UOK i K zawiadomienie o rozwiązaniu z nim w trybie natychmiastowym przez LRKCH umowy podpisanej na świadczenie usług na 2002 r. Ze względu na to , że sprawa ma charakter cywilny wnioskodawca został poinformowany w trakcie postępowania o możliwości dochodzenia swoich roszczeń przed Sądem Powszechnym , gdyż dotyczą one warunków realizacji zawartej pomiędzy tymi stronami umowy cywilnoprawnej , co nie jest przedmiotem ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów .

Z tych też względów orzeczono jak w sentencji decyzji .

Od niniejszej decyzji służy stronom odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego , za pośrednictwem Prezesa UOK i K – Delegatura w Lublinie , w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia decyzji .

Otrzymują :

1. Lubelska Regionalna
Kasa Chorych w Lublinie
2. PPHU „ P. ” J. Piłat
Tarnogród

Decyzja została podpisana przez Ewę Wiszniowską pełniącą obowiązków dyrektora Delegatury w Lublinie.